

Protestantse Wijkgemeente Den Haag-West
Doopdienst in de Maranathakerk op zondag 6 september 2020

LEZING UIT DE PSALMEN: psalm 119:33-40 (in de vertaling van Gerard Swüste)

EVANGELIELEZING: Matteüs 18: 1 t/m 5 en 15 t/m 20 (Nieuwe Bijbelvertaling 2004)

OVERDENKING

Lieve mensen,
gemeente van Christus,

op het leesrooster van onze kerk staat
voor deze zondag alleen het tweede stukje
uit die tekst van Matteüs.

Alleen die knap lastige woorden dus over elkaar aanspreken
op iets wat mis gegaan is. En over hoe je dat aanpakt: eerst met twe, dan met meer,
etc. etc..

Begin van de week legde ik deze woorden
op tafel in een groep.
En ook daar was de moeite met deze woorden voelbaar.
Het deed mensen zelfs denken
aan situaties van vroeger, toen je aangesproken kon worden
als men je al te veel zondagen niet in de kerk
gezien had,
of waarin je bezoek kreeg van een ouderling
met de vraag waarom je kind nog niet gedoopt was.
De tekst werd dus gevoeld
als liggend in de sfeer van (om een oud woord te gebruiken) tucht,
of
elkaar de maat nemen.
Er werd opgemerkt dat het sowieso niet makkelijk is om
een ander aan te spreken op, hoe noemt de tekst dat, zonde...
Wat geeft jou het recht, en durf je het, en wat is zonde?
En ook kwamen ons de beelden voor ogen
van minister Grappenhuis
en hoe hij aangesproken werd in de kamer in de afgelopen week.

Even over dat zondigen.
Het Nieuwe Testament, oorspronkelijk geschreven in het Grieks,
is ons overgeleverd in verschillende manuscripten. En niet altijd zijn die manuscripten
het eens over de Griekse tekst. Dat maakt ook vertalen tot een avontuur.
Een aantal gezaghebbende manuscripten heeft:
indien uw broeder (of zuster, zeggen wij er dan bij, want dat kan ook) *zondigt*,
dan moet je die daarover onder vier ogen aanspreken.
Het woord zondigen wordt daar redelijk absoluut gebruikt.
En dan roept het meteen de vraag op:
wat is dat, zonde? En wie bepaalt dat? En hoezo nemen wij elkaar de maat?
Andere manuscripten hebben, en dat is interessant,
en ook de Nieuwe Bijbelvertaling volgt deze lijn:

indien uw broeder (of zuster) tegen u, tegen jou zondigt.
Dat klinkt anders. Dan is het ineens relationeel.
Iets in het 'tussen' tussen jou en die ander.
Wat doe je als een ander jou kwetst, bezeert, de relatie op het spel zet?
Als er iets breekt, als er iets kapot gaat.
Dat kan gebeuren. Het gebeurt. En wat dan?

Maar goed,
omdat het zo'n moeilijke tekst is,
vond ik het fijn het eerste deel van Matteüs 18 erbij te nemen.
Over een kind in het midden.
En dat past natuurlijk ook supermooi bij vandaag.
Een kind in het midden.
Twee kinderen in ons midden zijn vandaag gedoopt.
Wat een feest.
Voor hen zelf, voor jullie als ouders,
voor opa en oma's, voor iedereen hier in de kerk of elders meevierend.

Maandag waren jullie ook al hier,
als doopouders met jullie kinderen.
Twee kinderen slechts, maar zonder moeite ging het dak van de kerk.
Een kerkruijmt blijkt voor kinderen altijd weer een ruimte te zijn die uitnodigt tot rennen,
linksom, rechtsom, de éne deur uit en de andere deur in,
en ook om je stem eens goed te laten horen.
Het galmt zo lekker.
Ze zullen weten dat je er bent.
En als ouders kun je dan vinden dat het ook best een graadje minder mag.
Tenminste dat had ik zelf toen mijn kinderen klein waren,
en tijdens de kerkdienst onder de stoelen kropen
of met beide handen in de doopvont hingen.
Maar als dominee vind ik het alleen maar leuk:
een kerk met kinderen in het midden.
Laten ze zich maar laten horen, dat we weten dat ze er zijn!
De kerk op z'n kop!

Matteüs doet in zijn evangelie telkens aan omkering.
Hij zet de boel op de kop.
Zet ons denken op de kop.
Ook in dit hoofdstuk, in deze behoorlijk lange redevoering.

Zijn evangelie bevat vijf lange redevoeringen van Jezus.
Dat zijn de pilaren van dit evangelie.
Vijf redevoeringen, zoals er ook vijf boeken van Mozes zijn.
Dat doet hij niet voor niets. Integendeel, let op, zegt hij, deze Jezus, als Mozes is hij.
De Bergrede is de bekendste, denk ik, met woorden als:
zalig de vreedstichters en de zachtmoedigen,
keer je andere wang toe als je geslagen wordt,
over omkering gesproken,
over je huis bouwen op een rots, en niet op zand,
en over kijken naar bloemen en vogels en je door hen laten inspireren
tot iets meer onbezorgd en zorgeloos en vrij leven.

In Matteüs 18 staat de vierde grote redevoering,
en die wordt ook wel
de gemeenterede genoemd.
Want deze rede gaat over hoe men in de gemeente met elkaar
om zou moeten gaan.
Hoe doen we dat in de gemeente van Christus?
Hoe doen we dat als navolgers van Jezus?
En al lezend merk je meteen
dat er ook toen van alles mis ging.
Anders zou er niet zo gehamerd worden op hoe het zou moeten.

In die hele redevoering werkt Matteüs met het principe
dat de grootste is wie klein durft zijn.
Hij roept ons telkens weer op oog te hebben voor het kleine,
het kind in het midden,
om het kleine te eren, te eerbiedigen.
Klein is veel.
Wie het kleine niet eert, is het Koninkrijk niet weerd.
Een oproep om ruimte te maken. Afstand te doen van machtsvertoon.
Jezelf niet breed te maken.
Anderen niet in de weg te staan.

En die lijn zet Matteüs voort ook als het om situaties gaat,
waarin mensen elkaar bezeren, waarin ze tegen elkaar zondigen.
Matteüs zet die lijn voort als hij spreekt over alle chaos en gebrokenheid.
Begin met twee, zegt hij dan.
Daar kan de oplossing beginnen.
Daar kan vrede ontstaan.
Begin klein.
Geen garantie voor altijd resultaat en succes,
maar blijkbaar wel
de weg.

De uitspraak waar Jezus mee eindigt,
is dan een heel bekende:
waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn,
ben ik in hun midden.
Vaak is deze spreuk gebruikt om leeglopende kerken te bemoedigen:
ook al zijn er maar twee of drie, laat je niet ontmoedigen,
het gaat niet om het aantal.
Nee, het gaat niet om het aantal,
maar dit is wel een erg minimalistische uitleg.

Matteüs lijkt het veel hoopvoller te bedoelen.
Met twee mensen al kan er iets nieuws beginnen.
Met twee kan er iets moois beginnen.
Twee kunnen elkaar vinden.
Elkaar wéér vinden.
Zich verzoenen.
Met twee al
kan er iets gaan groeien.

Want die twee,
ach, die halen er misschien een derde bij,
en zo gaat het verder, de boom wordt hoe langer hoe dikker.
Met twee kan de wereld nieuw beginnen.
Een klein initiatief.
Een aardig idee. Of meer dan dat.
Een vluchteling vindt een maatje in Nederland.
Twee mensen gaan de straat op, in Wit-Rusland, of waar dan ook...
Twee mensen in Kenosha (ku-noo-sja) in de VS zien elkaar aan en
staand op de puinhopen spreekt de één tegen de ander over samen opbouwen.

Toen we het met de twee dopelingen maandag hier in de kerk hadden over doop,
hoefde ik ze nauwelijks iets te leren. Want het belangrijkste wisten ze al.
Dat dopen gaat met water, zei de één, hoewel er ook wel enige teleurstelling was dat dat maar heel
gewoon kraanwater is.
Ja, dopen gaat met water, heel gewoon water,
want voor heel gewone mensen, mensen als jij en ik,
en door het water vroeg of later
gaan we samen
op weg naar nieuw land.
Het zal er wel eens om spannen,
en we zullen ook wel eens kopje onder gaan.

En dopen vertelt ook, zei de ander, wijsheid uit de kindermond,
dat we kinderen van God zijn.

En daar kunnen we het mee doen.
Kinderen van God.
Allemaal, broeders en zusters, op gelijke hoogte,
leven op ooghoogte met elkaar.
Amen.